

Modtager(e) > Medlemmer af kontaktforum

Resumé af 9. møde i kontaktforum, torsdag den 7. juni 2018

Til stede:

Repræsentanter for borgergrupper:

Piet Jansen, Veddelev Borger og Grundejer Forening
Bendy Poulsen, Thyholmgruppen mod Atomaffald
Bodil Waagensen, Lolland mod Atomaffald

Repræsentanter for miljøorganisationer:

Niels Henrik Hooge, NOAH Friends of the Earth Denmark
Tarjei Haaland, Greenpeace Danmark

Repræsentanter for Kommunernes Landsforening:

Anders Christiansen, Teknik & Miljø, Kommunernes Landsforening (KL)
Ulla Catrine Brinch, Fredensborg Kommune

Repræsentanter for Roskilde Kommune:

Kim Dahlstrøm, Miljø og Byggesag
Rikke Kjærsgaard Sørensen, Miljø og Byggesag

Danske Regioner:

Bente Villumsen, Videncenter for Miljø og Ressourcer

De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS):

Peter Gravesen
Bertel Nilsson

Dansk Dekommissionering:

Ole Kastbjerg Nielsen
Heidi Sjølin Thomsen
Lene Elmegaard

De nukleare tilsynsmyndigheder:

Carsten Israelsen, Beredskabsstyrelsen
Poul Erik Nystrup, Beredskabsstyrelsen

Styrelsen for Institutioner og Uddannelsesstøtte:

Jimmy Bruun Felthaus (fra kl. 14.00)
Kristoffer Brix Bertelsen (referent)

Afbud:

Bent Dyrberg, MORADS – Foreningen mod radioaktivt affald i Skive
Sine Beuse Fauerby, Danmarks Naturfredningsforening
Claus Kjøller, GEUS
David Garf Ulfbeck, Strålebeskyttelse i Sundhedsstyrelsen (SIS)

28. juni 2018

**Styrelsen for Institutioner og
Uddannelsesstøtte**

Direktionssekretariatet

Bredgade 43
1260 København K
Tel. 7231 7800
Fax 7231 7801
siu@ufm.dk
www.ufm.dk

CVR-nr. 3404 2012

Sagsbehandler
Kristoffer Brix Bertelsen
Tel. 72 31 88 76
kbbs@ufm.dk

Ref.-nr.
18/002217-18

Mødet var indkaldt med følgende dagsorden:

1. Gennemgang af dagsorden m/ eventuelle tilføjelser
2. Status på den langsigtede løsning efter Folketingets behandling af B 90 (bilag 1)
3. Opfølgning på B 90 – de første aktiviteter
4. Diskussion af kontaktforums virke efter B 90 (bilag 2)
5. Eventuelt

Ad 1. gennemgang af dagsorden m/ eventuelle tilføjelser

Efter en bordrunde med præsentation blev dagsordenen godkendt. Der blev udtrykt ønske om en orientering om EU-Kommissionens åbningsskrivelse til Danmark om manglende efterlevelse af affaldsdirektivet (Rådets direktiv 2011/70/Euratom). Orienteringen blev optaget på pkt. 5. Eventuelt.

Styrelsen for Institutioner og
Uddannelsesstøtte

Ad 2. Status på den langsigtede løsning efter Folketingets behandling af B 90

Kristoffer Brix Bertelsen (KBBS) opsummerede folketingsbeslutningen og gjorde rede for de næste skridt i sagen. Med henblik på at igangsætte forberedelse af hhv. geologiske undersøgelser og opgraderet lagerfacilitet vil der blive udarbejdet et aktstykke til forelæggelse for Folketingets Finansudvalg i slutningen af august måned 2018.

Piet Jansen (PJ) konstaterede, at Roskilde med den nye beslutning var blevet sorteper, men at dette havde været kendt længe. Han gjorde opmærksom på, at mange beboere i Veddelev er tidligere ansatte på Forskningscenter Risø og derfor har forståelse for beslutningen om at forlænge oplagringen på Risø-området. Beboersammensætningen i Veddelev vil med tiden ændre sig, og det må forudses, at forståelsen vil blive mindre, efterhånden som nye beboere uden kendskab til sagen flytter til.

Tarjei Haaland (TH) udtrykte skepsis om påbegyndelsen af en nye slutdepotproces på nuværende tidspunkt og fandt, at der var risiko for en gentagelse af processen de seneste 15 år.

Kim Dahlstrøm (KD) kommenterede hastigheden i realiseringen af B 90 og opfordrede til, at den skitserede proces blev fremskyndet, så deponering kunne finde sted hurtigere end i 2073 af hensyn til sikringen af det sårbare naturområde ved Risø og Roskilde Fjord. En plan for udmøntning af B 90 imødeses af kommunen.

Ulla C. Brinch (UCB) spurgte GEUS' repræsentanter, om B 90 gav anledning til at undersøge nye områder i lyset af den øgede undersøgelsesdybde?

Peter Gravesen (PG) forklarede med udgangspunkt i en diaspræsentation, at der findes relativt få data om de geofysiske forhold i 500 meters dybde, og at der først må gennemføres arkivstudier, inden der kan tages stilling til udvælgelse af områder til egentlige undersøgelser. Målet er at identificere passende lavpermeable aflejringer af finkornet ler eller muligvis også grundfjeld. De eksisterende data tyder på, at det muligvis vil være relevant at foretage undersøgelser i det nordlige Jylland eller syd for Sjælland samt på Bornholm.

TH spurgte, om der ikke var mange sprækker i det bornholmske grundfjeld?

PG svarede, at det var tilfældet, men at der vil kunne bores huler til afledning af vand fra sprækkeforekomster.

PJ spurgte, om den hollandske løsning med langtidsmellemlagring i 100 år ikke kunne være relevant for Danmark?

PG svarede, at det hollandske nationale program opererer med et endemål, hvor der foretages deponering i et dybt geologisk slutdepot i ned til 500 meters dybde. Langtidsmellemlagring står derfor ikke alene som løsningsmodel.

OKN supplerede med oplysning om, at et langtidsmellemlager er valgt som en del af den samlede hollandske løsning, fordi der fortsat vil være et atomkraftværk i drift indtil midten af 2030'erne, hvorefter der vil gå yderligere tid med afvikling af kraftværket og forberedelse på deponering af det affald, herunder brugt brændsel, som afviklingsprocessen frembringer. Varigheden af denne proces er med til at retfærdiggøre, at der først er planlagt deponering omkring år 2130 af NL's radioaktive og nukleare affald.

Styrelsen for Institutioner og
Uddannelsesstøtte

UCB spurgte om inddragelsen af lokalsamfundene, så snart GEUS har identificeret undersøgelsesområder?

PG henviste til, at der vil blive iværksat dialog med de relevante kommuner, så snart de mulige undersøgelsesområder er blevet identificeret. Herefter vil der på grundlag af dialogen blive udvalgt to områder til egentlige undersøgelser. GEUS vil gennem hele undersøgelsesforløbet drive en hjemmeside om projektet, hvor der løbende vil blive offentliggjort information om aktiviteter.

Ad 3. Opfølgning på B 90 – de første aktiviteter

KBBS gennemgik de aktiviteter, der var planlagt umiddelbart efter folketingsbeslutningen. Bl.a. foretager SIU, DD og GEUS et besøg i den svenske Östhammars kommun, hvor det svenske slutdepot for brugt brændsel fra kernekraftproduktion er under forberedelse. Formålet med besøget er at få indblik i den svenske model for inddragelse af kommune og lokalsamfund i slutdepotprojektet. Kontaktforum bad om link til kommunens hjemmeside om slutdepotarbejdet:

<http://www.slutforvarforsmark.se/>.

TH bemærkede, at der generelt ses en større forståelse for deponeringsspørgsmålet i de samfund, der er vant til at huse atomkraftværker.

KD bad om at få en kontinuerlig orientering og opdatering om planer og aktiviteter i sagen fremover og spurgte til, hvornår finansieringen af arbejdet ville ske?

KBBS svarede, at der vil blive forelagt Finansudvalget et aktstykke på udvalgets møde den 30. august 2018. Herefter vil der blive afsat midler på de årlige finanslove.

PG gennemgik faseplanen for de geologiske undersøgelser 2018-2023. Under gennemgangen blev der gjort opmærksom på, at Energistyrelsen og de berørte

kommuner skal give tilladelse til borer. Undersøgelserne er omfattet af VVM-reglerne, idet der er tale om borer i mere end 10 meters dybde.

UCB spurgte, om der er der nogle kommuner, der ikke er i spil med hensyn til de geologiske undersøgelser?

PG svarede, at der ikke vil blive udarbejdet en negativ-liste, men kun en positiv-liste over mulige undersøgelsesområder.

Bente Villumsen (BVI) spurgte, hvilken rolle hydrogeologiske forhold spiller i undersøgelserne?

PG svarede, at der vil ske undersøgelser af tilstedeværelsen af grundvand. Områder med Særlige Drikkevandsinteresser (OSD) vil blive udelukket fra geologiske undersøgelser.

Styrelsen for Institutioner og
Uddannelsesstøtte

Bendy Poulsen (BP) spurgte, om der vil blive fastsat kriterier for, at der i en fastsat radius ikke må være beboelse, som for eksempel i Tyskland (radius = 20 km)?

PG svarede, at beboelsestæthed er et af flere kriterier, som vil ligge til grund for identifikationen af relevante undersøgelsesområder.

Bodil Waagensen (BW) spurgte, om der vil blive anvendt fracking-teknologi ved borerarbejdet?

PG svarede, at fracking ikke vil blive anvendt. Der vil blive anvendt borevæske ved borerne.

PJ spurgte til muligheden for at deponere under havoverfladen?

KBBS svarede, at London-konventionen med senere protokol forbyder deponering på eller under havbunden. Konventionen er i Danmark gennemført via lov om beskyttelse af havmiljøet. Spørgsmålet blev behandlet i [beslutningsgrundlaget for slutdepot fra 2008](#) (s. 2), og det blev konkluderet, at bortskaffelse i havmiljøet er forbudt.

PJ spurgte til de videre aktiviteter på Dansk Dekommissionering?

OKN svarede, at dekommissioneringen vil fortsætte som hidtil, at der var igangsat en dialog med Bygningsstyrelsen om anlæg af den nye lagerfacilitet, og at der bliver planlagt aktiviteter i forhold til det politiske ønske om at afsøge teknologiske muligheder, herunder muligheder for internationalt samarbejde om operative løsninger. Den nye lagerfacilitet skal projekteres til ibrugtagning i 2022, ligesom der vil ske oprydning af malmoplæg og andre anlæg i perioden til og med 2023.

Anders Christiansen (AC) spurgte til tidspunktet for udpegning af relevante områder til geologiske undersøgelser?

PG svarede, at dette ville kunne ske om ca. et års tid.

Niels Henrik Hooge (NHH) spurgte til planerne for Dansk Dekommissionerings internationale samarbejde?

OKN svarede, at der fortsat vil ske deltagelse i ERDO-gruppen, herunder et fælles forsøg på at opnå mulighed for at søge EU-forskningsmidler gennem European Joint Programme under Euratom-arbejdsprogrammet. Såvel en fælles deponeringsløsning som udvikling af fælles håndteringsløsninger kan tænkes i regi af dette samarbejde, men det er ikke en betingelse for deltagelse, at det enkelte land skal være indstillet på at påtage sig værtskab for et fælles slutdepot.

BP spurgte til status for håndteringen af NORM affald?

KBBS svarede, at denne sag ikke er blevet politisk behandlet. Dansk Dekommissionering tager ikke imod NORM affald, ligesom NORM affald ikke umiddelbart er omfattet af den nye folketingsbeslutning, om end B 90 giver mulighed for, at et slutdepot kan modtage NORM affald, hvis det måtte blive politisk besluttet.

**Styrelsen for Institutioner og
Uddannelsesstøtte**

KD spurgte til muligheden for at eksportere det særlige affald?

KBBS svarede, at der hidtil ikke havde vist sig mulighed for at gennemføre eksport af radioaktivt affald, men at B 90 indebærer, at Udenrigsministeriet vil blive anmodet om fortsat at sondere muligheder.

NHH foreslog, at Gerhard Schmidt (tidl. Öko-Institut) blev inviteret til at præsentere en mulig eksportløsning på et senere møde i kontaktforum.

Ad 4. Diskussion af kontaktforums virke efter B 90

Der blev gennemført en runde med tilkendegivelser om kontaktforum i fremtiden.

KD: Roskilde Kommune har fået meget ud af kontaktforum og vil gerne fortsætte dialogen i et mere operationelt og målrettet spor med fokus på lokale interesser. Dette kan ske ved en opdeling af kontaktforum i f.eks. 1 tværgående gruppe med fokus på generel vidensopsamling, 1 gruppe med fokus på Roskilde Kommune og Veddelev Borger og Grundejer Forening, 1 gruppe med fokus på områderne for geologiske undersøgelser og endelig 1 gruppe med fokus på eksport af det særlige affald.

NHH: NOAH Friends of the Earth Denmark er interesseret i, at kontaktforum fortsætter, gerne i flere strenge, men det er vigtigt, at alle informationer fortsat er samlet ét sted på Uddannelses- og Forskningsministeriets hjemmeside. Det uvildige ekspertpanel og den internationale følgegruppe (sidstnævnte i Dansk Dekommissionerings regi) ser NOAH også gerne fortsætte.

OKN tilføjede, at den internationale følgegruppe på Dansk Dekommissionering vil blive søgt udvidet med den finske slutdepot-operator POSIVA, som vil blive inviteret.

AC: KL bakker op om kontaktforum, og at viden skal gøres tilgængelig så let som muligt. Flere kontaktforum-strenger er relevant at overveje, gerne med forskellig mødefrekvens. Eksport-spolet skal følges på passende måde.

PJ fandt, at kontaktforum bør tage ved lære af COVRA (NL) i forhold til formidling af viden om atomfysik og radioaktivitet.

OKN tilføjede, at etablering af et besøgscenter var blevet nævnt under 1. behandlingen af B 90. Steno-museet i Aarhus har fået overdraget og udstiller p.t. genstande fra Forskningscenter Risø. Nogle af disse kan efterfølgende udlånes/returneres og udstilles i tilknytning til en besøgsfacilitet på Dansk Dekommisionering.

Ad 5. Eventuelt

KBBS gav følgende orientering om EU-Kommissionens åbningsskrivelse af 17. maj 2018: Kommissionens åbningsskrivelse vedrører Danmarks efterlevelse af affaldsdirektivet på baggrund af Danmarks første rapport til EU om sit nationale program fra 2015. Rapporten blev efterfølgende uddybet i 2017 ved en række svar fra Danmark på spørgsmål fra EU-Kommissionen. EU-Kommissionen har ikke haft mulighed for at inddrage B 90 i sin vurdering af Danmarks efterlevelse. Det danske svar vil derfor redegøre for B 90, ligesom Danmark senere i 2018 skal indgive en ny rapport om sit nationale program.

Styrelsen for Institutioner og
Uddannelsesstøtte

BW oplyste, at borgergrupperne vil etablere en landsdækkende forening, og medlemmerne i de nuværende lokale grupper vil blive inviteret til at deltage i den nye landsforening, som vil blive stiftet snarest.